

24 Początek rewolucji francuskiej

WYMAGANIA WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ

XV. Wielka rewolucja we Francji. Uczeń omawia główne przyczyny wielkiej rewolucji francuskiej i ocenia jej rezultaty, uwzględniając realizację idei oświeceniowych.

CELE LEKCJI

Uczeń:

ZNA

- daty: 14 lipca 1789, 1789,
- postać: Ludwika XVI,
- ramy chronologiczne rewolucji francuskiej,
- prawa zagwarantowane w Deklaracji praw człowieka i obywatela.

ROZUMIE

- pojęcia: burżuazja, Stany Generalne, Zgromadzenie Narodowe, rewolucja francuska, Bastylia, wielka trwoga, Deklaracja praw człowieka i obywatela, prawa człowieka.

POTRAFI

- scharakteryzować strukturę społeczną Francji w XVIII w.,
- wyjaśnić przyczyny niezadowolenia społecznego we Francji,
- przedstawić sytuację panującą we Francji przed wybuchem rewolucji,
- wyjaśnić, dlaczego stan trzeci ogłosił się Zgromadzeniem Narodowym,
- opisać okoliczności, w jakich doszło do zburzenia Bastylii,
- opisać wydarzenia wielkiej trwogi,
- przeanalizować Deklarację praw człowieka i obywatela pod kątem zawartych w niej zasad dotyczących organizacji państwa i społeczeństwa,
- dostrzec wpływ idei oświeceniowych na Deklarację praw człowieka i obywatela,
- ocenić znaczenie Deklaracji praw człowieka i obywatela.

CZAS ZAJĘĆ

1 godzina lekcyjna.

I. Wprowadzenie

Zawieszamy na tablicy powiększoną mapę Francji, wykorzystywaną już w czasie zajęć dotyczących podstaw absolutyzmu (s. 134) i prosimy uczniów o podanie najważniejszych informacji dotyczących tego tematu. Zachęcamy ich też, aby

przypomnieli, z czyjego punktu widzenia absolutyzm był najkorzystniejszy – państwa, władcy czy społeczeństwa.

Podajemy temat i formułujemy cele lekcji.

II. Rozwinięcie

Wyświetlamy na rzutniku lub tablicy multimedialnej fragment tekstu pt. *Czym jest stan trzeci?* ► .

Prosimy uczniów, aby zastanowili się nad tym, jaki cel przyświecał autorowi tego tekstu. Następnie konfrontujemy ich odpowiedzi z informacjami na temat organizacji społeczeństwa XVIII-wiecznej Francji. Po zapoznaniu się z nimi polecamy uczniom uzupełnić podane wcześniej odpowiedzi konkretnymi żądaniami, jakie mogli wysunąć przedstawiciele stanu trzeciego.

W krótkim opisie przedstawiamy sytuację polityczną i gospodarczą Francji w drugiej połowie XVIII w. oraz dylemat, przed którym stanął władca państwa – Ludwik XVI.

Rozdajemy uczniom schematy drzewa decyzyjnego (materiał dla nauczyciela) z wpisanym problemem: *Francja pogrąży się w kryzysie gospodarczym, a uprzywilejowane warstwy społeczeństwa nie chcą wziąć na swoje barki ciężaru ratowania państwa. Co ma zrobić jego władca?* ► .

Uczniowie w parach określają cele i wartości, którymi powinien się kierować Ludwik XVI, a następnie ustalają możliwe do podjęcia decyzje oraz ich pozytywne i negatywne skutki. Po upływie wyznaczonego czasu wybrane pary odczytują informacje zapisane na schematach ► .

Korzystając z treści podrozdziału *Początek rewolucji francuskiej* (s. 167), wyjaśniamy, jaką decyzję podjął ostatecznie władca oraz jakie były jej skutki.

Dzielimy uczniów na grupy i każdej rozdajemy instrukcję ► oraz materiały do pracy ► .

Instrukcja

Zapoznajcie się z informacjami w podręczniku (s. 168–170) oraz otrzymanymi materiałami. Następnie wykonajcie zadania:

1. Uporządkujcie karteczki zgodnie z zasadą: przyczyna – wydarzenie – skutek.
2. Przy każdym wydarzeniu ustalcie, w jakim kierunku – pozytywnym czy negatywnym – rozwija się rewolucja.
3. Zastanówcie się, jak w kolejnych etapach rewolucji zmieniała się pozycja króla Ludwika XVI i poszczególnych stanów społeczeństwa francuskiego. Przyklejcie otrzymane napisy w odpowiednich miejscach na osi czasu.

Uczniowie pracują w grupach, a po upływie wyznaczonego czasu kolejne zespoły prezentują efekty swojej pracy i wnioski wynikające z następujących po sobie wydarzeń.

Analizujemy również wykresy każdej grupy i naklejone na nich hasła odnoszące się do różnych warstw społeczeństwa francuskiego, a następnie się zastanawiamy, czy kierunek, w którym podąża rewolucja, jest dobry.

Prosimy uczniów o zapoznanie się z tekstem źródłowym (s. 170) i zadajemy pytania:

1. Jakie elementy idei oświeceniowych można dostrzec w tym tekście?
2. Na czym polegało znaczenie Deklaracji?
3. Wyjaśnij, w jaki sposób ocenilibyś Deklarację jako:
 - a) król sprawujący rządy absolutne,
 - b) przedstawiciel stanu uprzywilejowanego,
 - c) przedstawiciel stanu trzeciego?

W podsumowaniu tej części zajęć polecamy uczniom wykonać ćwiczenie 4 (zeszyt ćwiczeń, s. 79)

III. Podsumowanie

Korzystając z arkusza analizy SWOT (materiał dla nauczyciela) , prosimy uczniów o ocenę pierwszego etapu rewolucji francuskiej.

Metody kontroli

Ćwiczenia 2 i 3 (zeszyt ćwiczeń, s. 78).

Praca domowa

Ćwiczenie 1 (zeszyt ćwiczeń, s. 77).

Materiał dla nauczyciela

Drzewo decyzyjne

Metoda służy odnajdywaniu różnych rozwiązań danego problemu i dokonaniu wyboru, rozumianego jako podjęcie decyzji w kwestii planowanego działania, ze świadomością wszystkich jego skutków.

Zastosowanie drzewa decyzyjnego pozwala uczniom dostrzec związki zachodzące między różnymi wydarzeniami i zaproponowanymi rozwiązaniami. Uzmysławia też, że każde przyjęte wyjście jest zawsze powiązane z różnorodnymi skutkami, a wpływ na podejmowanie decyzji mają również cele i wartości przyjęte przez osobę dokonującą wyboru. Metoda ta służy pobudzeniu myślenia, łączącego się z tworzeniem hipotez, sprzyja także samodzielnemu formułowaniu sądów.

Przebieg

1. Zdefiniowanie problemu (w taki sposób, aby uczniowie mieli możliwość dokonania wyboru między co najmniej dwiema decyzjami).
2. Ustalenie celów i wartości.
3. Podanie kilku rozwiązań.
4. Określenie pozytywnych skutków każdego rozwiązania.
5. Określenie negatywnych skutków każdego rozwiązania.
6. Podjęcie decyzji.

Proces podejmowania decyzji może zostać przedstawiony w formie graficznej.

Analiza SWOT

Jest to metoda kształcąca umiejętność analizy i oceny różnorodnych problemów, zjawisk oraz procesów, która prowadzi do podjęcia decyzji. Wymaga ona podejścia do problemu w sposób krytyczny i twórczy.

Metodą tą można pracować w grupach lub z całą klasą. Rola nauczyciela polega na przedstawieniu konkretnego problemu oraz sprawowaniu opieki merytorycznej nad dyskutującymi grupami. Zadaniem uczniów jest określenie mocnych stron problemu i wynikających z nich szans oraz słabych stron zagadnienia i związanych z nimi zagrożeń. Wnioski z analizy uczniowie wpisują do rubryk w odpowiednio przygotowanym arkuszu.

Przebieg

Diagnoza (ocena) problemu, zjawiska czy procesu postawionego przez nauczyciela.

1. Poszukiwanie możliwego rozwiązania problemu i określenie jego mocnych i słabych stron oraz wynikających z nich szans i zagrożeń.
2. Wybór rozwiązania i przedstawienie go przez sprawozdawców grup na forum klasy.